

DE VLAAMSE MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIEN EN VLAAMSE RAND

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: definitieve goedkeuring ontwerp van Besluit van de Vlaamse Regering tot vaststelling van de regels voor de toekenning van extra werkingsbudget 2021 voor de onderwijsinstellingen van het basis- en het secundair onderwijs, deeltijds kunstonderwijs en volwassenenonderwijs, voor de aankoop van CO2-meters en zelftesten

Samenvatting: om in de huidige evolutie van de coronapandemie te garanderen dat onderwijsinstellingen maximaal geopend blijven, dienen deze onderwijsinstellingen strikte veiligheidsmaatregelen na te leven. Na het overlegcomité van 17 november werd beslist om versneld werk te maken van de implementatie van CO2-meters in schoollokalen. Deze beslissing zorgt op korte termijn voor extra kosten. Dit ontwerp van besluit voorziet in een tegemoetkoming voor deze bijkomende kosten.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Kleuteronderwijs, leerplichtonderwijs, deeltijds kunstonderwijs, volwassenenonderwijs

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

- De inspectie van financiën verleende een advies op 24 november 2021
- De Vlaamse minister, bevoegd voor begroting, gaf zijn akkoord op XXXX

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

De coronapandemie zorgt vandaag nog steeds voor uitdagingen binnen het onderwijsveld. Toch blijft de ambitie hoog: scholen dienen geopend te blijven om zo het leerrecht van elke leerling te vrijwaren. Het sluiten van de scholen bij de aanvang van de pandemie, heeft bij een groep leerlingen immers gezorgd voor leerachterstand. Om de scholen geopend te houden, staat veiligheid voorop. Daarom worden in onderwijs al sinds het start van de pandemie maatregelen genomen, die steeds worden doorgesproken met gezondheidsexperten en het brede onderwijsveld.

Een van die zaken waar in onderwijs al een hele lange tijd op wordt ingezet, is verluchting en ventilatie. Al op 2 maart 2020 communiceerde het Departement Onderwijs en Vorming naar de scholen over het belang van ventileren. Niet veel later werd besloten om aan tafel te schuiven met experts inzake verluchting en ventilatie, wat heeft geleid tot heel gedetailleerde voorschriften en richtlijnen waar scholen mee aan de slag konden. Om die detailmaatregelen te vertalen, werd bovendien uitgebreid gecommuniceerd in nieuwsbrieven, webinars en praktijkgidsen.

Er was ook altijd sprake van opvolging van scholen. In de beginmaanden ging dat via belrondes van de onderwijsinspectie en onderzoek in samenwerking met Omgeving Vlaanderen. Meer recentelijk organiseerden AGODI, AHOVOKS en de Onderwijsinspectie bevragingen en onderzoeken, waaruit blijkt dat scholen massaal aan de slag zijn met luchtkwaliteitsmeting.

Ondanks de massale inzet van scholen en de voortrekkersrol die onderwijs steeds heeft gespeeld, kwam in oktober 2021 de vraag voor een meer gecoördineerd ventilatiekader voor scholen. Dat kreeg vorm in het zogenoemde 'Ventilatiekader 2.0.', vol gedetailleerde maatregelen, richtlijnen, aanbevelingen en tips met betrekking tot ventilatie. Daarbij was het uitgangspunt steeds een lokale risicoanalyse, samen met de preventieadviseur.

Daarmee gaven we rechtstreeks uitvoering aan aanbeveling 33 van de resolutie van 16 december 2020 over aanbevelingen voor het Vlaamse coronabeleid in het beleidsdomein Onderwijs door de Commissie ad hoc voor de Evaluatie en Verdere Uitvoering van het Vlaamse Coronabeleid: *"33° bezorg aan scholen concrete, duidelijke richtlijnen en een snelle toegang tot de aanschaf van CO2-meters – eventueel via een groepsaankoop – gelet op het belang van ventilatie en verluchting om de verspreiding van het coronavirus op school te beperken"*

Vorig schooljaar werden er reeds extra werkingsmiddelen aan de scholen toegekend om te investeren in het materiaal nodig om aan deze veiligheidsregels te voldoen. En met succes.

Eind november 2021 worden we geconfronteerd met stijgende besmettingscijfers. Net zoals in de rest van de samenleving, verslechteren ook de cijfers in onderwijs, met heel wat besmettingen bij kinderen en personeelsleden. Op het overlegcomité van 17 november 2021 werd dan ook gevraagd dat de ministers van Onderwijs nieuwe maatregelen zouden bekijken: een mondkapje op school voor kinderen jonger dan 12 én een veralgemeende en versnelde inzet van luchtkwaliteitsmeters (CO₂) in alle lokalen van de scholen waar veel personen samen zijn.

Virologen en andere gezondheidsexperten wijzen immers op het belang van een goede luchtkwaliteit, te meten via o.a. het CO₂-gehalte in de lucht. Daarbij is het uitgangspunt dat in elk klaslokaal en lokaal waar veel mensen samenkomen (klassen, leraarskamer, koffiekamer, praktijkruimtes, labo's,...) , voortdurend een CO₂-meter aanwezig is. In het besluit is sprake van lokalen waar didactische activiteiten plaatsvinden. Daarnaast gaat het om alle lokalen waar personen langdurig samen zijn (langer dan 15 min).

Bijgevoegd ontwerp van besluit voorziet in een budget per school dat toelaat om elk klaslokaal, de refter en de leraarskamer uit te rusten met een CO2-meter. De middelen die vorig jaar werden verdeeld (toen uit de coronaprovisie), waren immers niet enkel bestemd voor CO2-meters, waardoor op dit moment zeker niet elke school in elk lokaal permanent een CO2-meter heeft staan. Een extra investering is dus nodig.

Scholen beslissen autonoom over de types van toestellen die men wenst aan te kopen. De overheid en de onderwijsnetten voorzien al geruime tijd in technische informatie over de aankoop van CO2-meters (zie bijvoorbeeld <https://onderwijs.vlaanderen.be/nl/coronavirus/coronamaatregelen-verlucht-en-ventileer-voldoende>).

Om een kordaat veiligheidsbeleid uit te voeren, kan een school ook gebruik maken van een preventieve testing. Dat werd reeds uitgebreid bepleit in adviezen van de Risk Assessment Group (RAG), de Taskforce Testing, de RMG, Sciensano en het Coronacommissariaat. Dit preventief testen is geen verplichting en volgt altijd uit een lokale risicoanalyse, in overleg met de CLB-arts of de arbeidsgeneesheer.

Ook hier is Onderwijs vorig jaar al uitgebreid mee aan de slag gegaan. Na een proefproject onder wetenschappelijke begeleiding, werden eind vorig schooljaar meer dan 1 miljoen zelftesten verdeeld in het onderwijs. Uit een bevraging bij de deelnemers aan het proefproject bleek dat 94 procent van de respondenten de zelftesten toen gebruikte. Met een zelftest kan je thuis snel en eenvoudig nagaan of er reden is om een PCR-test te ondergaan, zelfs al zou je geen symptomen vertonen.

Uit de evaluatie van het proefproject met zelftesten in mei 2021, bleek dat onderwijspersoneel zich veiliger voelt na het gebruik van een zelftest. 85 procent van de deelnemers aan het proefproject rapporteerde een verhoogd mentaal welbevinden. 98 procent van de onderwijspersoneelsleden gaf aan dat ze – ondanks de zelftesten – toch gemotiveerd bleven om de veiligheidsmaatregelen op school vol te houden.

Anders dan vorig schooljaar, worden de testen niet langer voor iedereen preventief gebruikt, maar kunnen de scholen ze gericht inzetten in overleg met de CLB-arts of de arbeidsgeneesheer. Voor de zelftesten is door Sciensano een duidelijk kader uitgewerkt. Het is uitdrukkelijk niet bedoeling om daar vanuit onderwijs van af te wijken. Een personeelslid kan op dit moment al een zelftest halen in de apotheek of desgevallend een supermarkt. Nu voorzien we vanuit onderwijs een zelftest vanuit de werkgever (de school).

De zelftesten zijn in eerste instantie dan ook bedoeld voor personeelsleden in onderwijs. De berekeningswijze die hieronder wordt gehanteerd, is dan ook vooral een instrument om de grootte van de school (en dus het aantal personeelsleden) in te schatten.

We voorzien vanuit Onderwijs in een duidelijke vertaling van het kader van Sciensano voor het gebruik en de inzet van de zelftesten. Het is uitdrukkelijk niet de bedoeling om een zware procedure in het leven te roepen. Het kader van Sciensano volstaat.

De kosten van beide clusters van maatregelen worden als volgt berekend:

a) CO2-monitoring

Voor de monitoring van de luchtkwaliteit, raadt de taskforce ventilatie van het regeringscommissariaat corona het gebruik van een CO2-meter aan. Een goede CO2-meter voldoet aan enkele minimale specificaties en is intuïtief in gebruik. Op basis van een eerste beperkte marktverkenning, maakten onderwijspartners reeds een overzicht van CO2-meters die voldoen aan de minimale specificaties (zoals ook bepaald in de ventilatierichtlijnen van het Departement

Onderwijs en Vorming) en inzetbaar zijn in een onderwijscontext. Kwaliteitsvolle CO2-meters in een basiscategorie vertrekken van een richtbedrag van 125 euro per meter.

CO2-meters dienen te worden voorzien in lokalen waar didactische activiteiten worden verricht, ongeacht de aard van deze activiteit (praktijkles, theoretische, etc.), in leraarskamers, refters en de leefruimtes van internaten. Een overzicht van lokalen per school is echter niet beschikbaar op centraal niveau, waardoor er in de berekening van de kostprijs dient te worden vertrokken van een bepaald leerlingenaantal per meter². Dit leerlingenaantal wordt aangepast aan klasgroottes die overeenstemmen met het onderwijsniveau en dient ervoor te zorgen dat elk (didactisch) lokaal wordt voorzien van een CO2-meter, voor zover dit vandaag nog niet het geval zou zijn. Op basis van onderstaande verdeling wordt de kostprijs van één CO2-meter toegewezen:

- Voor wat betreft het gewoon basis- en secundair onderwijs: per 20 leerlingen
- Voor wat betreft het buitengewoon basis- en secundair onderwijs: per 10 leerlingen
- Voor wat betreft de internaten en tehuizen: per 15 internen
- Voor wat betreft de IPO/MPIGO: per 7 internen
- Voor wat betreft het volwassenenonderwijs: per 20 cursisten
- Voor wat betreft het deeltijds kunstonderwijs: per 20 leerlingen

Op basis van de leerlingenaantallen op teldatum 1 februari 2021, brengt dit de totale kostprijs op onderstaande:

Onderwijsniveau	Totaalkost (in euro)
BaO/SO	7.481.125
BuBaO/BuSO	648.875
VWO & CBE	1.481.250
DKO	1.182.625
Internaten en tehuizen	95.375
IPO/MPIGO	26.250
TOTAAL	10.915.500

Onderwijsinstellingen baseren zich voor de bepaling van het type CO2-meter op de technische richtlijnen die aangereikt worden door het departement Onderwijs en Vorming. Binnen deze technische richtlijnen is men autonoom in de aankoop van een toestel.

b) Zelftesten

Voor de aankoop van deze zelftesten wordt een bedrag per instelling bepaald, gebaseerd op het aantal unieke financierbare leerlingen/cursisten/internen.

Voor de berekening gaan we voor de komende maanden uit van 50 zelftesten per 100 leerlingen. Dat percentage is gebaseerd op de evaluatie van het pilootproject met spekseltesten in Diest, Kortrijk en Antwerpen uit maart 2021, waaruit blijkt dat de gemiddelde participatiegraad (lees: het percentage deelnemers dat effectief aan de slag gaat met testen) tussen de 50% en 60% ligt. We gaan uit van een kost per zelftest van 8 euro. Op basis van het totaal aantal leerlingen/cursisten/internen, brengt dit de totale kostprijs op onderstaande:

Onderwijsniveau	Totaalkost (in euro)
BaO (incl. BuBao)	2.908.336
SO (incl. BuSO en DBSO)	1.943.152
DKO	750.792
VWO & CBE	946.404

Internaten/IPO/MPIGO	50.024
TOTAAL	6.598.708

De Inspectie van Financiën merkt op dat de rechtsgronden in het verleden enkel gebruikt zouden zijn om retroactief kosten van onderwijsinstellingen voor veiligheidsmaterialen te vergoeden. Dat klopt niet. Deze rechtsgronden werden gecreëerd via het decreet van 12 februari 2021 tot het nemen van dringende tijdelijke maatregelen in het onderwijs naar aanleiding van de coronacrisis (VI), en verlengd bij het decreet van 25 juni 2021 tot het nemen van dringende tijdelijke maatregelen in het onderwijs naar aanleiding van de coronacrisis (VIII). Deze verlenging was noodzakelijk gezien er nog steeds maatregelen van toepassing waren die kosten met zich meebrachten.

In de memorie van toelichting van het decreet staat dan ook: *“Met deze artikelen wordt een rechtsgrond gecreëerd voor de uitvoeringsbesluiten waarbij specifieke werkingsmiddelen worden toegekend om de kosten te dekken van zowel de maatregelen die al genomen zijn als van de toekomstige maatregelen in het kader van COVID-19, en dat voor de periode van 1 maart 2020 tot en met 31 augustus 2021.”* (Deze datum werd later gewijzigd naar 31 december 2021).

De rechtsgronden voor het volwassenenonderwijs werden al eerder gehanteerd voor vergelijkbare werkingsmiddelen (zie bvb.

<https://codex.vlaanderen.be/PrintDocument.ashx?id=1035688&datum=&geannoteerd=false&print=false>).

Daarom werden er ook al eerder middelen toegekend voor periodes na goedkeuring van een besluit van de Vlaamse Regering (zie bijvoorbeeld het besluit van de Vlaamse Regering 26 maart 2021 houdende de verlenging van diverse maatregelen ingevolge COVID-19 voor het onderwijspersoneel, voor uitzonderlijke opvang in de internaten, IPO en MPIGO, busbegeleiders in het buitengewoon onderwijs en contactonderzoek door de centra voor leerlingenbegeleiding voor het derde trimester van schooljaar 2020-2021 (<https://data-onderwijs.vlaanderen.be/edulex/document/15846>).

Voor het Volwassenenonderwijs en de Basiseducatie zal een samenwerkingsovereenkomst worden afgesloten, waarmee wordt tegemoet gekomen aan de vraag van IF.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Artikel 1: er wordt voorzien in extra werkingsbudget voor hogervermelde onderwijsniveaus. Dit artikel verduidelijkt de te bereiken doelstellingen van dit bijkomend budget.

Artikel 2: de verdeling van de middelen voor de CO2-meter wordt bepaald op basis van een gemiddelde klasgrootte van 20 leerlingen. Deze grootte wordt aangepast naargelang de doelgroep met wijzigingen voor wat betreft het buitengewoon onderwijs en de internaten.

Artikel 3: de middelen toegekend op basis van de berekening kunnen enkel aangewend worden voor de aankoop van een CO2-meter. Als en slechts als aan de doelstelling werd voldaan, kunnen de resterende middelen eveneens worden aangewend voor de aankoop van zelftesten.

Artikel 4: indien van toepassing, dient bij de aankoop van de CO2-meters, de wet op de overheidsopdrachten te worden gerespecteerd.

Artikel 5: op basis van het aantal financierbare leerlingen of cursisten, wordt er voorzien in een budget per leerling voor de aankoop van zelftesten.

Artikel 6: de aanwending van de middelen moet op eenvoudig verzoek kunnen verantwoord worden aan AGODI of AHOVOKS. Indien blijkt dat deze middelen werden aangewend voor andere doelstellingen dan deze vastgelegd in artikel 2, dienen deze te worden terugbetaald.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

De totale budgettaire weerslag van dit besluit van de Vlaamse regering bedraagt 17.514.208 euro.

De herverdeling zal gebeuren vanaf begrotingsartikel FC0-1FBD2AA-PR basisallocatie 1FB101 van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse gemeenschap voor het begrotingsjaar 2021 naar de correcte begrotingsartikels en basisallocaties binnen de onderwijsbegroting

Na het advies IF werden nog enkele technische correcties gedaan aan de berekeningsaantallen, rekening houdend met de teldatum van 1 oktober 2021.

B. ESR-TOETS

/

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel heeft geen weerslag op het personeelsbestand en op het personeelsbudget, zodat het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor het algemeen beleid inzake personeel en organisatieontwikkeling, niet vereist is.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het voorstel heeft geen weerslag op de financiën van de lokale besturen, noch op personeelsvlak, noch op het vlak van de werkingsuitgaven, investeringen en schuld, en ontvangsten.

4. VERDER TRAJECT

De minister bevoegd voor Onderwijs wordt belast met de uitvoering van dit besluit. Gelet op het hoogdringend karakter waarmee de bijkomende budgetten ter beschikking moeten worden gesteld van de betrokken scholen wordt er geen advies van de Raad van State ingewonnen.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1° haar definitieve goedkeuring te geven aan het bijgaande voorontwerp van Besluit van de Vlaamse Regering tot vaststelling van de regels voor de toekenning van extra werkingsbudget 2021 voor de onderwijsinstellingen van het basis- en het secundair onderwijs, deeltijds kunstonderwijs en volwassenenonderwijs, voor de aankoop van CO2-meters en zelftesten

2° het benodigde krediet t.b.v. 17.514.208 euro zal herverdeeld worden vanaf begrotingsartikel FC0-1FBD2AA-PR basisallocatie 1FB101 van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse

gemeenschap voor het begrotingsjaar 2021 naar de correcte begrotingsartikels en basisallocaties binnen de onderwijsbegroting

3° de Vlaamse minister bevoegd voor Onderwijs te belasten met de uitvoering van dit besluit

4° dat over dit besluit mag worden gecommuniceerd vanaf de goedkeuring ervan.

De Vlaamse minister van ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND,

Ben WEYTS